

**NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI**

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

Zápis ze schůzky pracovní skupiny NMS „Populační a školské průzkumy o postojích k užívání drog“

Téma přípravy realizace studie prevalence užívání drog v populaci uvězněných osob v r. 2010

v Praze dne 2. 9. 2010
Úřad vlády ČR, Vladislavova 4, Praha 1

Přítomni: Ing. Blanka Nechanská (ÚZIS ČR), PhDr. Petr Sadílek (LIC), MUDr. Běla Studničková (HS), JUDr. P. Zeman, Ph.D. (IKSP), Bc. T. Koňák (GRVS), Mgr. J. Ženíšková (A.N.O., Laxus), Mgr. O. Škvařilová (A.N.O., Podané ruce), MUDr. Viktor Mravčík (NMS), Mgr. Michaela Horáková (NMS), Mgr. Roman Pešek (NMS)

Nepřítomni: MUDr. Tomáš Zábranský, Ph.D. (Centrum adiktologie), Prof. PhDr. Marek Blatný (PSÚ AV ČR), K. Grogmannová (Centrum adiktologie), PhDr. Ladislav Csémy (PCP)

Program setkání:

1. Stav příprav a organizace a dotazníkové studie užívání drog mezi vězni
2. Výběr výzkumného vzorku a téma administrátorů
3. Připomínky k dotazníku
4. Úkoly a timing

Ad 1) Stav příprav a organizace a dotazníkové studie užívání drog mezi vězni

Zkušenosti se sběrem dat ve věznicích

Vězni jsou zahlceni různými dotazníky a šetřeními v rámci bakalářských a magisterských prací, odškrtaávají bez rozmyslu. Je důležité v nich vzbudit pocit důležitosti, větší svědomitosti ohledně vyplňování, je třeba jasně vysvětlit účel dotazování. Čím delší dotazník bude, tím větší odpor k vyplňování dotazníku. Hlavním předpokladem je neúčast zaměstnanců VS při vlastním sběru dat, vězni by neměli důvěru, že by byl dotazník skutečně anonymní a nebyl by zneužit (poznámka zástupců A.N.O.). Návrh sbírat data v týmu: pracovník VS (pouze pomoc s organizací) a externí tazatel a realizovat sběr dat v delším časovém úseku (jeden den a daný časový úsek nebude pro všechny věznice realizovatelný). Důležitá je osoba administrátora, neupozorňovat zbytečně vězně na dobrovolnost výzkumu (LIC).

**NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI**

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

Technicko právní záležitosti

Ve VS GRŽ je nutné schválit dizajn a proceduru výzkumu, NMS, vybere ve výběrovém řízení agenturu. Proběhla diskuze na téma využití pracovníků asociace neziskových organizací (Drogové služby ve vězení) jako administrátory. Výsledky studie budou projednány v této ad hoc expertní skupině, prezentovány na pracovní skupině Trestně právní data a budou předloženy GRŽ VS a RVKPP se seznamem doporučení, jak lze tato data dále využít. Získaná data využijí obě instituce (GRŽ VS a NMS) k vlastním analýzám, tak jak je u nich obvyklé a budou je publikovat na odborné bázi (v případě NMS např. Zaostřeno na drogy, Výroční zpráva a další odborné články a publikace)

Ad 2) Výběr výzkumného vzorku a administrátoři

Velikost výběrového souboru na 2000 osob se zdá být dostatečná (náhodný výběr identifikačních čísel).

Typ výběru: skupina se shodla na jednoduchém náhodném výběru, zamezí se tak riziku výběru špatného vstupního kritéria pro kvóty. Na konci roku 2009 bylo ve věznicích cca 22 tis. vězňů, z toho cca 19,5 tis. ve VTOS a cca 2,5 ve vazbě, předpokládá se, že situace je podobná v současné době.

Náhodný výběr vězňů (jejich identifikačního čísla) by měl proběhnout těsně před samotným sběrem dat, aby se zamezilo non-respondenci z důvodu propuštění vězně či jeho přesunu do jiné věznice. Výběr je doporučeno přenechat nezávislé organizaci (vhodné udělat cvičný výběr s předstihem). Počítá se s vyšší non-respondencí z důvodu odmítnutí vyplnění dotazníku, protože např. vysoký podíl cizinců – riziko neporozumění dotazníku, negramotnost (v dotazníku by se měla objevit otázka ověřující gramotnost a porozumění např. otevřená otázka).

Administrátoři: Jako vhodné se jeví využít síť externích administrátorů se zkušenostmi s vězni a s vězeňským prostředím. Byl vysloven návrh, aby se této funkce ujali pracovníci A.N.O. (sekce Drogové služby ve vězení). Jsou pro vězně důvěryhodní, umí s nimi pracovat, zajímají je jejich problémy a mají vyjednáno povolení vstupu do věznic. Nutné však pokrýt i věznice kde sekce nepůsobí (sekce působí v 19ti věznicích, celkem jich je 36). Doporučeno zajistit anonymitu sběru evidentní pro vězně (zalepené obálky, vhození do urny, po sběru dat externí pracovník okamžitě odnese z věznice)

Ad 3) Připomínky k dotazníku

Měl by obsahovat typ věznice (dohled, dozor, ostraha, zvýšená ostraha), info o recidivě, délce trestu (navazující tresty, celková délka), bez identifikace věznice (doplněno po vybrání dotazníku), v dotazníku by se měla objevit otázka ověřující gramotnost a porozumění dotazníku např. otevřená otázka, a jiné připomínky (vše je zpracované v dotazníku, viz příloha).

**NÁRODNÍ
MONITOROVACÍ
STŘEDISKO
PRO DROGY
A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI**

Úřad vlády České republiky
Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222
fax: +420 296 153 264

Ad 4) Úkoly a timing

Úkoly:

- Instruktaž pro administrátory těsně před vlastním sběrem dat: organizace sběru dat, instrukce k vyplňování dotazníku (agentura či NMS), instrukce k pohybu ve věznicích (A.N.O. má zkušenosti z prostředí věznic, použije na administraci pracovníky s delší zkušeností z prostředí věznic).
- **NMS:** Připraví dotazník (na základě připomínek experetní skupiny), bude vypsáno výběrového řízení na organizaci sběru dat, analýza dat.
- **Sekce drogové služby ve vězení A.N.O.:** sběr dat.
- **GŘ VS (Bc. Koňák):** aktualizace anotace studie, navrhnout vhodné dny a hodiny pro realizaci sběru (problém docházka do zaměstnání, večer snížená ostraha, víkend horší dostupnost pro administrátory), zajistit externí náhodný výběr respondentů (cvičný výběr s předstihem), zprostředkuje návrh smlouvy mezi GŘ VS a NMS, zařídí povolení vstup do věznic pro administrátory
- **A.N.O.:** vytvořit seznam všech věznic – jmenovitě kdo kterou věznici pokrývá (možno i dvě osoby), označit, které mají povolení vstupu)

Timing:

- Do konce září anotace, dotazník, NMS poptávka
- Seznam administrátorů pro jednotlivé věznice
- Proškolení administrátorů ideálně v týdnu 25.10. – 29.10. (pozor: 28.10. státní svátek)
- Sběr dat: po 15. listopadu v rozsahu doby 14 dní

Termín další schůzky pracovní skupiny: Další schůzka se uskuteční v závislosti na vývoji situace. Před realizací vlastního výzkumu jen v případě, že by byly ještě nějaké nejasnosti v anotaci a technickém provedení celého výzkumu.

Příloha: Dotazník pro studii k připomínkování v režimu změn.

Zpracovala: Michaela Horáková
V Praze dne 8. 10. 2010